

PANNONIA MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓK ELSŐ
FÖLDTANI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI NEMZETKÖZI ALAPÍTVÁNYA

PANNONIA FOUNDATION, THE HUNGARIAN CAVERS' AND
SPELEOLOGISTS' FIRST INTERNATIONAL FOUNDATION
FOR GEOLOGY AND NATURE PROTECTION

FONDATION PANNONIA LA PREMIERE FONDATION
INTERNATIONALE POUR LA GÉOLOGIE ET PROTECTION
DE NATURE ÉTABLIE PAR LES SPÉLÉOLOGUES HONGROIS

II - 1172 Budapest, Jászladány u. 55.

Duna-Ipoly Nemzeti Parki Igazgatósága

Budapest, 114. Pf.: 86.
1525

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG ERKEZET Budapest	
Iktatás/dátum: 2005 FEBR 21	Mellékletek:
Iktatókönyv sorszám: alszáma: 107/2005	
Előirat száma:	Javítózó: Juhász Márton

Üi.sz.: 2227/6/2001.
5305/2/2002.
5306/2/2002.
5308/2/2002.

Üi.: Juhász Márton

Tárgy: A Gellért-hegyi barlangok kutatása.

Tisztelt Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága!

Mellékelten küldjük meg a fenti ügyszámú záró jelentéseinket a Gellért-hegyi barlangok kutatásáról, 2 példányban.

Ez úton tisztelettel kérjük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságát, hogy a barlangok további kutatására az engedélyt megadni szíveskedjenek, a záró jelentésekben leírt összevont kutatási engedély alapján. Elsődleges cél a Gellért-hegy Duna felőli oldal összes barlangjának felderítése, dokumentálása a KvVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztálya által összeállított barlangnyilvántartó lap szerint.

A továbbiakban nem a Pannonia Alapítvány nevében szeretnénk kutatni, hanem Kardos László kutatásvezető nevében (kutatásvezetői ig. száma: 211).

Ez úton tisztelettel kérjük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának további támogatását;

Öszinte tisztelettel:

Kardos László
kutatásvezető

Melléklet: 8 db

Budapest, 2005. 02. 15.

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
Budapest II. Hűvösvölgyi út 52.

üi.sz.: 2227/6/2001.

2004. ÉVI ZÁRÓ JELENTÉS

A 2227/6/2001. számú kutatási engedélyünk, amely a „Gellért-hegyi-aragonit barlang, Gül Baba-forrásbarlangja, Mátyás-forrásbarlangja, „Ősforrás” (Gellért I. forrás) ürege, Török-forrás barlangja és a Rácz fürdő forrásának hasadékbarrangja klimatológiai és hidrológiai kutatása valamint dokumentálására szolt „2005. 02. 15.-én lejárt.

ELŐZMÉNYEK

A Gellért-hegy barlangjai kutatásának ötletét tulajdonképpen a 2001. évi Földtani Örökségünk a Kárpát-medencében című középiskolai pályázati kiírás adta. Erre Kardos Annamária témát keresett és a Pálos szerzetesek segítségével meg is találta. A Pálosok Szikla templomához családomat régi kötődés fűzte, jó magam 1969-ben ott kezdtem barlangászni, amikor Dr. Kessler Hubert vízrajzi észlelő állomást rendezett ott be. Az évek hosszú során aztán megváltozott a helyzet, a rendszerváltás után újra a Pálosoké lett a barlang. Nekem pedig 4 kislányom született. Nevelésük során az általános iskolai tanárok iskolájukban engem kértek fel az osztálykirándulások megszervezésére. Hazánk bemutatását a Gellért-hegy tetején kezdtem, bemutatva hazánk fővárosát és kialakulását, alapfokon a geológiáját, hidrológiáját. A túra mindig a Sziklakápolnában ért véget, ahol a Pálos szerzetesek nagy szeretettel fogadtak és olyan érdekes előadásokat hallhattunk, melyekről még én sem tudtam. Összebarátkoztunk velük és Bánk testvér meghívott az általuk szervezett és engedélyezett Sziklakápolna alatti Aragonit-barlang megtekintésére. A túra során megismertük az „Ősforrást” és a Gellért-hegyi nagy tárot. A túrát Balázs Lóránt a Gellért Fürdő igazgatója vezette. Bánk testvér lelkesen számolt be arról, hogy a kolostor alatt is van egy hasonló kőzetű barlang. Természetesen ezt az információt sem tudtuk lelkesedés nélkül hagyni. Néhány nap múlva már ott is voltunk és csak fotóztunk, filmeztünk és térképeztünk. A dolgozat megírását éppen ezért elsősorban nekik mutattuk be, jutalmul egy nagyon régi fotót kaptunk, amely a Gellért-hegyet ábrázolta. A fotó nyugozott le aztán minket igazán, hiszen a hegyet csupaszon kb. 100 évvel ezelőtti állapotában ábrázolta, szinte az összes barlanggal, ami csak akkor létezhetett rajta. A fotón meg volt a barlang eredeti helye, ahova építették a későbbiekben a kolostort, és a geológiai, szerkezeti összefüggések a hajdani Sárosfürdőhöz vezettek. Ez a Szent Gellért téri villamos megálló alatt volt található, „ősforrásnéven.” Idevezettek az üregsorozatok és itt végződött az akkori kutakodásunk is, mivel a mélyrehatóbb kutatásokhoz kutatási engedélyek szükségesek. Annamária megírandó dolgozatához viszont elég anyag állt rendelkezésre, gyakorlatilag megírta a fentieket a „A Gellért-hegy természetes és mesterséges üregei barlangjai” című dolgozatában, melyért több fórumon is megkapta a méltó jutalmazást.

A fenti kérdőjelek, barlangkutató feladatok viszont megmaradtak, most már csak az volt a kérdés hogyan fogjunk neki a kutatásoknak és egyáltalán mi a feladat? Ami első neki futásból kézenfekvő volt, az a szakirodalom, amit Dr. Kessler Hubert bízott rám 1991-ben:

„Szeleoterápia a Gellérthegyben” címmel. Én ugyan már akkor kezdeményezéseket tettem arra vonatkozóan, hogy ez megvalósuljon, de akkor az teljes kudarcba fulladt, most viszont egy jó kutatási témát adott a klimatológiai alap kutatások végzését a Gellért-hegyi táróban és a Gellért-hegyi Aragonit barlangban. A kutatásokat szerettük volna kiterjeszteni az eddig ismert gellérthegyi aktív forrásbarlangokra is, ami a barlangkutatás engedélykérésnél okozott némi nehézséget. Általában ugyanis a hegylábánál fakadó sziklából kifolyó vizeket, forrásoknak nevezték a szakirodalmak, úgy az 1942-es, Dr. Papp Ferenc által írt „Budapest meleg gyógyforrásai” című írásában is, és az 1968-ban kiadott „Budapest hévizei” című VITUKI kiadványban. Számunkra nem volt egyértelmű, hogy hivatalosan mi számít forrásnak és mi számít forrásbarlangnak. Mi az engedélykérelmünkben a többi kutató helyet az alábbiakként neveztük: Gül Baba-forrásbarlang, Mátyás-forrásbarlang, Török-forrás barlang és a Rácz fürdő forrás hasadékbarlang. Végül, amire nagyon kíváncsiak voltunk, az a hajdani Sárosfürdő forrás medencéje, amit most „Ősforrás néven ismert a műszak, hivatalosan pedig Gellértfürdő I. forráscsoport néven”, így ezt a helyet is megkértük kutatási céljainkra. A fenti elnevezésekkel és helyekre a 2227/6/2001 számon, meg is kaptuk az engedélyt, melyben a Gellértfürdő I. forráscsoport a „(Gellért I. forrás) ürege” nevet kapta.

2001.-évi Kutatási tevékenység

A kutatást nagy lelkesedéssel 2001. 09. 12.-én elkezdtük, a Gellértfürdő vezetésével, úgy állapodtunk meg, hogy péntek délután 6 óra után fogjuk a kutatásokat végezni. Fix hőmérőket telepítettünk a táró minden elágazásába, csomó pontjai közvetlen közelébe. Az egyéb klímamérő berendezéseket pályázati úton kívántuk beszerezni, de ez nem sikerült, így magán erőből oldottuk meg. Általában kölcsön kaptuk a műszereket és mi mértünk vele, vagy pedig a műszer tulajdonosa, vagy megbízottja jött mérni. Ebben az évben huszonegy kutató délutánt töltöttünk a kutatási helyeken, hőmérsékletet, páratartalmat, radont és mikrobiológiai méréseket végeztünk.

Kutatásainkról az év végén egy 37 oldalas jelentést adtunk le, amelyből 14 oldalon Kardos László a dokumentációs munkavégzésről, 3 oldalban Fehér Katalin a klimatológiai, 17 oldalban pedig Bognár Csaba a mikrobiológiai témákról számolt be.

Eredmények: 1./ A régi szakirodalmak alapján igyekeztünk bejárni a kutató helyeket és tisztázni, mi számít barlangnak, és mi nem?

2./ A Gellért fürdő I. forráscsoportban medencéjét átvizsgáltuk és az I-es számú sziklaforrásról meg állapítottuk, hogy az tulajdonképpen egy forrásbarlang, amelyet hajdani nevééről, Sárosfürdő-forrásbarlang néven neveztünk el. A barlangról leírást, térképet, fotókat közöltünk.

3./ Az akkori ismereteink szerint rendszereztük a gellérthegyi barlangokat.

2002. évi kutatási tevékenység

A 2001. évben megismert barlangok és lehetőségek újabb feladatok elé állítottak bennünket, külön kutatási engedélyt kértünk, és kaptunk a 1. Sziklakápolna és a kolostor alatti-barlangokra, 2./ A Sárosfürdő-forrásbarlang és Mátyás forrásbarlang feltáró kutatására, 3./ A Gellért-hegy Duna felőli oldalán nyíló barlangok dokumentációs kutatására, ezen témákról egyenként külön kutatási jelentésekben fogunk beszámolni.

2002. évben tehát a 2227/6/2001 számú kutatási engedélyünk, amely a „Gellért-hegyi-Aragonit barlang, Gül Baba-forrás barlangja, Mátyás-forrásbarlangja, „Ősforrás” (Gellért I. forrás) ürege, Török-forrás barlangja és a Rácz fürdő forrásának hasadékbarlangja

klimatológiai és hidrológiai kutatására, valamint dokumentálására szól” az alábbiakat végeztük.

A klimatológiai kutatásokat az elmúlt évhez hasonlóan önerőből, saját műszerekkel végeztük, amelyről egy 14 oldalas jelentésben számoltunk be. A jelentés tartalmazza a Fehér Katalin által készített, a Gellért-hegyi nagytáró léghőmérsékleti értékeit, az Aragonit-barlang léghőmérsékleti értékeit, valamint a Gellért-hegy forrásbarlangjainak vízkémiai összehasonlító vizsgálatának ábráit és táblázatait. A radon mérési eredményeket Orsányi Beatrixnek köszönhetjük. Az Aragonit-barlangban végzett egy napos mérésorozat táblázatát és grafikonját közöljük. Az érdekességet a mikrobiológiai kutakodás hozta, a Sárosfürdő-forrásbarlang vizében talált anyag vizsgálata nyújtotta, amelyről a jelentés mikroszkopikus képeket is közöl.

2003. évi kutatási tevékenység

Ebben az évben is főleg klimatológiai mérésekre tudtunk végezni (főleg a kinti sziklafal vizsgálatával foglalkoztunk). A jelentésünk 9 oldal lett e témakörben, Fehér Katalin röviden értékeli a méréseket, amely a Gellért-hegyi Aragonit-barlang és a hozzá kapcsolódó táró léghőmérsékleti értékeit, és a források vízkémiai adatait tartalmazza. Bognár Csaba szintén röviden számol be a kutatásról és a Sárosfürdő-forrásbarlang vizében talált uszadék, általunk „őstakony”-nak nevezett anyagról. Orsányi Beatrix egy 50 oldalas szakdolgozatban számol be általánosam a radon mérésekről, részben a Gellért-hegyi radon mérésekről és eredményéről.

2004. évi kutatási tevékenység

Ez évben nagyon kevés idő jutott a kutatásokra, mentségünkre szolgáljon, hogy mindkét fő kutató társunk, Fehér Katalin és Kardos Annamária az ELTE felvételi vizsgáival voltak elfoglalva, aminek sikeres vége lett. Fehér Katalin a geográfus, Kardos Annamáriát a geológus szakon kezdte meg tanulmányait. Sajnos a betelepített hőmérőink nagy része eltört, vagy eltűnt, valószínűleg a táróba betört hajléktalanok tulajdonították el azokat. Azért néhány hőmérsékletmérést így is sikerült végeznünk. Néhány új mérés is történt Horváth Ákos az ELTE fizika tanszék témavezetőjének segítségével, víz radon és gamma sugárzás mérés. Az adatokat mellékeljük.

ÖSSZEFOGLALÁS

A kutatásokat szeretnénk tovább folytatni egy összevont kutatási engedélyben, melyről az **5308/2/2002.** számú kutatási engedélyünk 2004 évi záró jelentésében számolunk be. Elsődleges cél a Gellért-hegy Duna felőli olda összes barlangjának felderítése, dokumentálása a KvVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztálya által összeállított barlang nyilvántartó lap szerint. Végül ez úton köszönjük meg mindenkinek munkánkhoz nyújtott segítségét.

Budapest, 2005. február 15.

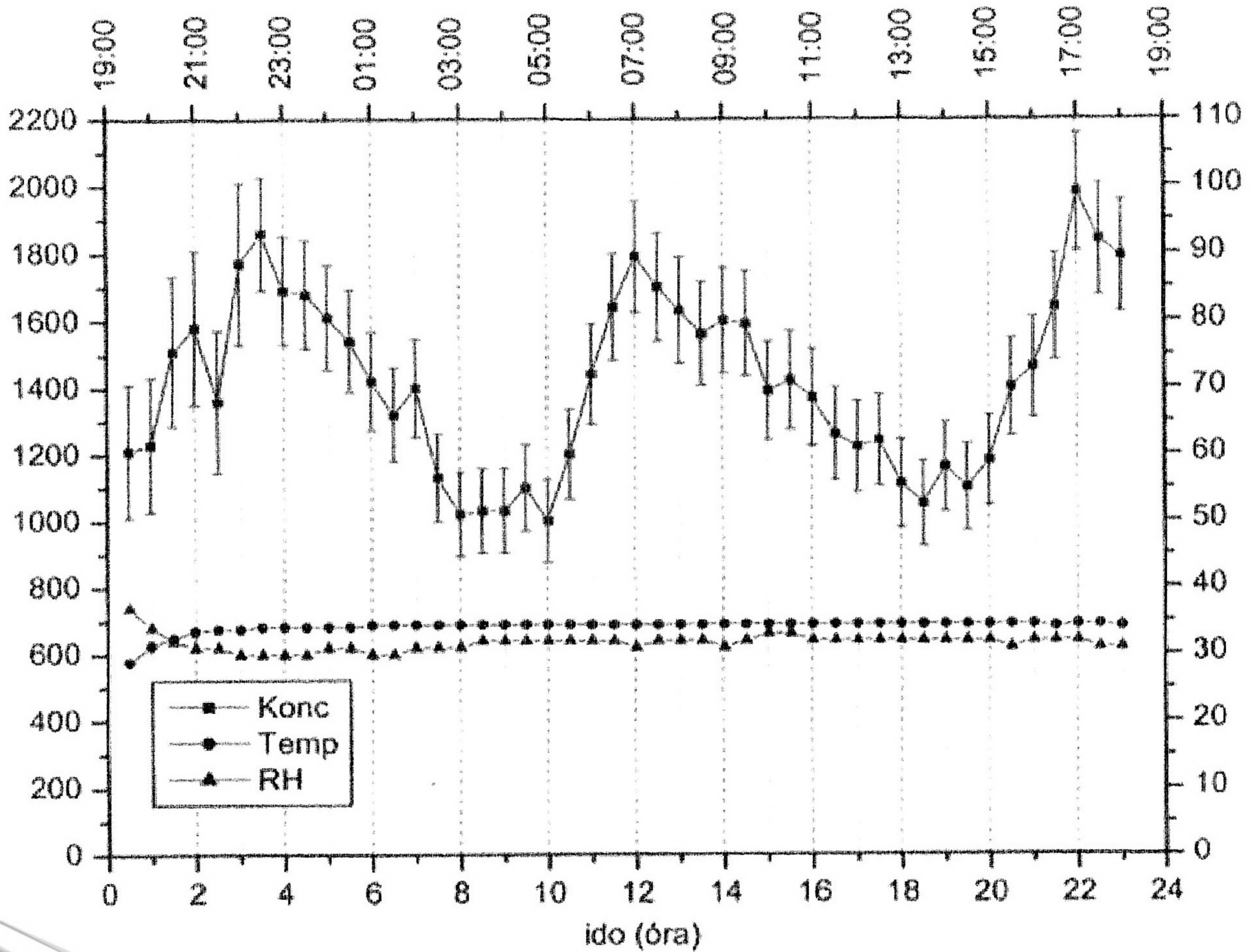

Kardos László
kutatásvezető

Egy napos mérés az Aragonit-barlangban
2002.03.06. 19⁰⁰-2002.03.07 17⁵²

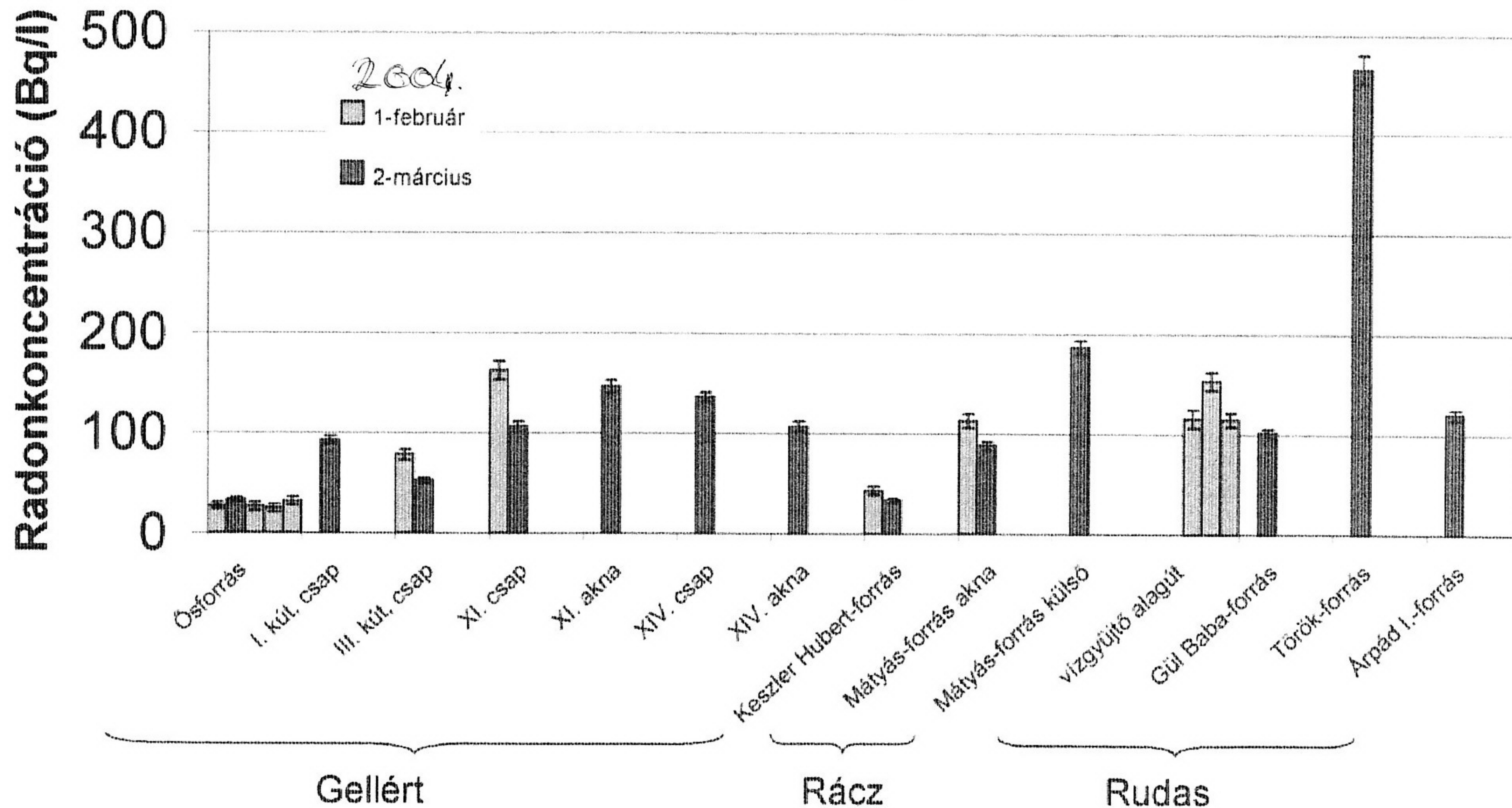
Ciklus sz.	Időpont (éééé, hh, nn)	Mérési idő (perc)	Radon koncentráció (Bq/m ³)	Hőm. (Celsius)	RH (%)
1	2002.03.06	30	1210+/-201	28,9	37%
2	2002.03.06	30	1230+/-203	31,3	34%
3	2002.03.06	30	1510+/-223	32,5	32%
4	2002.03.06	30	1580+/-229	33,5	31%
5	2002.03.06	30	1360+/-213	33,8	31%
6	2002.03.06	30	1770+/-240	33,8	30%
7	2002.03.06	30	1860+/-167	34,1	30%
8	2002.03.06	30	1690+/-160	34,1	30%
9	2002.03.06	30	1680+/-160	34,1	30%
10	2002.03.06	30	1610+/-156	34,1	31%
11	2002.03.07	30	1540+/-153	34,1	31%
12	2002.03.07	30	1420+/-147	34,4	30%
13	2002.03.07	30	1320+/-142	34,4	30%
14	2002.03.07	30	1400+/-147	34,4	31%
15	2002.03.07	30	1130+/-132	34,4	31%
16	2002.03.07	30	1020+/-126	34,4	31%
17	2002.03.07	30	1030+/-127	34,4	32%
18	2002.03.07	30	1030+/-127	34,4	32%
19	2002.03.07	30	1100+/-130	34,4	32%
20	2002.03.07	30	1000+/-125	34,4	32%
21	2002.03.07	30	1200+/-136	34,4	32%
22	2002.03.07	30	1440+/-149	34,4	32%
23	2002.03.07	30	1640+/-158	34,4	32%
24	2002.03.07	30	1790+/-165	34,4	31%
25	2002.03.07	30	1700+/-161	34,4	32%
26	2002.03.07	30	1630+/-158	34,4	32%
27	2002.03.07	30	1560+/-154	34,4	32%
28	2002.03.07	30	1600+/-156	34,4	31%
29	2002.03.07	30	1590+/-156	34,4	32%
30	2002.03.07	30	1390+/-147	34,4	33%
31	2002.03.07	30	1420+/-147	34,4	33%
32	2002.03.07	30	1370+/-146	34,4	32%
33	2002.03.07	30	1260+/-140	34,4	32%
34	2002.03.07	30	1220+/-138	34,4	32%
35	2002.03.07	30	1240+/-138	34,4	32%
36	2002.03.07	30	1110+/-132	34,4	32%
37	2002.03.07	30	1050+/-128	34,4	32%
38	2002.03.07	30	1160+/-135	34,4	32%
39	2002.03.07	30	1100+/-131	34,4	32%
40	2002.03.07	30	1180+/-135	34,4	32%
41	2002.03.07	30	1400+/-147	34,4	31%
42	2002.03.07	30	1460+/-150	34,4	32%
43	2002.03.07	30	1640+/-158	34,1	32%
44	2002.03.07	30	1980+/-174	34,4	32%
45	2002.03.07	30	1840+/-167	34,4	31%
46	2002.03.07	30	1790+/-165	34,1	31%

2004.

Radonkoncentráció (Bq/m³)

Gellért-alagút forrásainak radontartalma

2004.12.30 GAMMA SUGÁRZÁS MÉRÉS

a mért értékek a GM számlálón
beütés/percet jelent

Előcsarnok		40,30,30
Felső gépház		46,5
2.lámpa		28,26
4.lámpa		18,26,24
5.lámpa	jobbra szivattyú telep	
8.lámpa		26,34
11.lámpa		27,25
15.lámpa		24,31
18.lámpa		32,35
19,5.lámpa	GT 3	
21.lámpa		33,22
24.lámpa		32,25
27.lámpa		33,29
30.lámpa		29,32
33.lámpa		24,28
36.lámpa		14,21
39.lámpa		25,35
42.lámpa		16,19
43.lámpa	GT4	
45.lámpa		16,27
47.lámpa		
47.lámpa	>	6
48.lámpa	>	28,22
49.lámpa	>	7
51.lámpa		27,21
54.lámpa		31,28
57.lámpa		24,29
60.lámpa		21,12
66.lámpa		20,15
69.lámpa		29,24
72.lámpa		20,26
75.lámpa		29,2
78.lámpa	Jobb oldaldalon	8,20,20
81.lámpa		26,22
84.lámpa		32,25
85.lámpa	> kanyar	
87.lámpa		19,18
88.lámpa	> Rudas-Mátyás	
90.lámpa		28,19
93.lámpa		27,24
96.lámpa		33,24
98.lámpa		30,22
102.lámpa	> Rudas	23,19
104.lámpa		30,33
106.lámpa	lépcső teteje	32,25
109.lámpa	lépcső alja	32,46,33
112.lámpa		35,28
	Ráczt lent	39,43
	Ráczt fent	53,37,44

eocén telér

vető

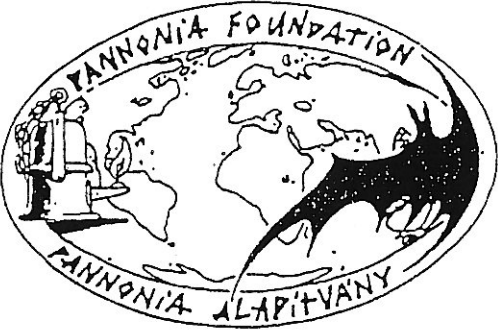
A 2004. évben mért pára és hőmérsékleti adatok

	2004.01.03.			2004.01.17.	2004.06.25
	fix hőmérő	kézi higro-termométer pára	hőfok	fix hőmérő	fix hőmérő
1./	-	35%	30,5 °C		
2./	33 °C	27%	31,2 °C		34 °C
3./	-	27%	31,6 °C		
4./	31 °C	25%	30,6 °C		
5./	32 °C	23%	30,2 °C	33,2 °C	33,8 °C
6./	38,9 °C	25%	35,7 °C	38,1 °C	37,4 °C
7./	39,4 °C	25%	35,7 °C	39 °C	37,8 °C
8./					
9./					
10./				34 °C	
11./	39 °C	34%	34,9 °C	39,3 °C	36,8 °C
12./					
13./					
14./					
szellőző	17,6 °C	27%	22,6 °C	24,1 °C	33,8 °C
15./	-	35%	29,3 °C		
16./					
17./					
18./					
19./					
20./	31,8 °C	45%	39,8 °C	31 °C	31,9 °C
21./					
22./					
23./					
24./					
25./				32,3 °C	
26./	25,5 °C	39%	28,6 °C		
27./	32 °C	37%	29,5 °C	32,1 °C	

KVVM

B-187-3/2005

22-6/2005.

PANNONIA MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓK ELSŐ
FÖLDENNI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI NEMZETKÖZI ALAPÍTVÁNYA

PANNONIA FOUNDATION, THE HUNGARIAN CAVERS' AND
SPELEOLOGISTS' FIRST INTERNATIONAL FOUNDATION
FOR GEOLOGY AND NATURE PROTECTION

FONDATION PANNONIA LA PREMIERE FONDATION
INTERNATIONALE POUR LA GÉOLOGIE ET PROTECTION
DE NATURE ÉTABLIE PAR LES SPÉLÉOLOGUES HONGROIS

H - 1172 Budapest, Jászaiáclyány u. 55.

Bükki Nemzeti Park Igazgatósága

Ferenczy Gergely
részére

Eger
Sánc u. 6.
3304

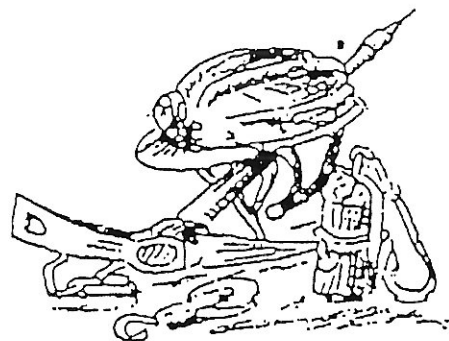
2004.-évi kutatási jelentés

Alapítványunk a 2004-es évben nem végzett kutatást a Kálmán-réti zsombolyban, viszont elvégeztük a 20 éves kutatástörténet összefoglalását.

Tisztelettel:

Kardos László

Budapest, 2005. 02. 15.

PANNONIA MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓK ELSŐ
FÖLDEMI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI NEMZETKÖZI ALAPÍTVÁNYA

PANNONIA FOUNDATION, THE HUNGARIAN CAVERS' AND
SPELEOLOGISTS' FIRST INTERNATIONAL FOUNDATION
FOR GEOLOGY AND NATURE PROTECTION

FONDATION PANNONIA LA PREMIERE FONDATION
INTERNATIONALE POUR LA GÉOLOGIE ET PROTECTION
DE NATURE ÉTABLIE PAR LES SPÉLÉOLOGUES HONGROIS

II - 1172 Budapest, Jászladány u. 55.

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG ERKEZETI	
Dátum időpontja 2005. FEBR 21	Mellékletek:
Dokumentum sorszáma:	alszáma: 1133/2005
Eljárt száma: 1714/2004	Ügyintéző: Juhász M.

Duna-Ipoly Nemzeti Parki Igazgatósága

Budapest, 114. Pf.: 86.
1525

Üi.sz.: 2227/6/2001.
5305/2/2002.
5306/2/2002.
5308/2/2002.

Üi.: Juhász Márton

Tárgy: A Gellért-hegyi barlangok kutatása.

Tisztelt Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága!

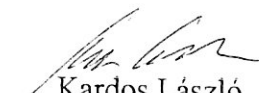
Mellékelten küldjük meg a fenti ügyszámú záró jelentéseinket a Gellért-hegyi barlangok kutatásáról, 2 példányban.

Ez úton tisztelettel kérjük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságát, hogy a barlangok további kutatására az engedélyt megadni szíveskedjenek, a záró jelentésekben leírt összevont kutatási engedély alapján. Elsődleges cél a Gellért-hegy Duna felőli oldal összes barlangjának felderítése, dokumentálása a KvVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztálya által összeállított barlangnyilvántartó lap szerint.

A továbbiakban nem a Pannonia Alapítvány nevében szeretnénk kutatni, hanem Kardos László kutatásvezető nevében (kutatásvezetői ig. száma: 211).

Ez úton tisztelettel kérjük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának további támogatását;

Őszinte tisztelettel:

Kardos László
kutatásvezető

Melléklet: 8 db

Budapest, 2005. 02. 15.

2004. ÉVI ZÁRÓ JELENTÉS

ELŐZMÉNY

A Gellért-hegy addig ismert barlangjainak kutatását a 2227/6/2001. számú kutatási engedély alapján kezdtük el, mely a meglévő források barlangjainak kutatására irányult. Egy régi fotó segítségével aztán megtaláltuk a Sárosfürdő-forrásbarlangot, amelyről az előbbi engedély záró jelentésében számoltunk be. A fent említett régi fotó az egész Gellért-hegyi sziklafal átvizsgálására irányította figyelmünket. Így kértük és kaptuk meg az **5308/2/2002.** számú kutatási engedélyt, amely a **Gellért-hegy Természetvédelmi Területen, a hegy Duna felőli oldalán nyíló barlangok dokumentációs kutatására** szól.

2002. évi kutatási tevékenység: A sziklafal vizsgálatát 2002. év őszén elkezdtük és egy harmadát sikerült is bevizsgálni. 5 alkalommal 7 kutató egymás melletti ereszkedéssel végezte a munkálatokat. A nehéz és veszélyes munka meghozta az eredményt. Az aktív források felett többnyire inaktív ősforrás szájakat találtunk, hogy melyik minősül barlangnak az a pontos felmérés függvénye, amit jelenleg végzünk.

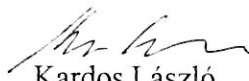
2003. évi kutatási tevékenység: A sziklafal vizsgálatát 2003. év tavaszán folytattuk és a kétharmadát sikerült is bevizsgálni, erről röviden az éves jelentésünkben számoltunk be. Mellékelünk egy térképet, amelyen jeleztük, hogy a Gellért-hegyen eddig mekkora területet vizsgáltunk át és hány barlang gyanús helyet találtunk.

2004. évi kutatási tevékenység: Az ez évi folytatást egészen az év végéig terveztük, de mindig közbejött valami. Kardos Annamária egész évben a barlangi túravezetői tanfolyamra járt, amit sikeresen el is végzett. Ősztől pedig az ELTE TTK Geológus Szakán kezdte meg tanulmányait. A Gellért-hegyi barlangok felmérése azonban úgy tűnik megvárják őt. Jelenleg a kutatási engedélyek lejártak, de szeretnénk azokat meghosszabbítani és befejezni a feladatot. Ezek a következők: a Gellért-hegy összes barlangjának pontos helymeghatározása, dokumentálása, beleértve az elmúlt időkben mért összes létező adatok feldolgozását is. A végcél a Gellért-hegyi barlangok monográfiájának megírása. Jelenleg a „Gellért-hegy barlangjai” címmel adjuk közre röviden eddigi ismereteinket a barlangokról.

ÖSSZEFOGLALÁS

A kutatásokat szeretnénk tovább folytatni egy összevont kutatási engedélyben, amelyről ezen 2004 évi záró jelentésében számoltunk be. Elsődleges cél a Gellért-hegy Duna felőli oldal összes barlangjának felderítése, dokumentálása a KvVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztálya által összeállított barlangnyilvántartó lap szerint. Végül ez úton köszönjük meg mindenkinek a munkánkhoz nyújtott segítséget.

Budapest, 2005. 02. 15.

Kardos László
kutatásvezető

A GELLÉRT-HEGY BARLANGJAI

Kardos A., Kardos B., Kardos L.,

1. Hegylábi, természetes bejárattal rendelkező forrásbarlangok

A hegylábi aktív forrásokat, mondhatjuk ösforrásoknak is, mert emberemlékezet óta ismeretesek: van olyan, amelyik sziklahasadékból és van olyan, amelyik barlangból szolgáltatja a termálvizet. Itt elsősorban a barlangokat ismertetjük.

1.1. Gellért Gyógyfürdő forráscsoport: A Gellért Gyógyfürdőnek, mint fürdőnek első írásos nyomaival 1433-ból Bertrandon de la Broccuiére munkájában találkozunk. 1440-ben Bonfinius Buda ostromáról írt munkájában tesz az alsó hévizekről említést. A forráscsoportot 1910-ben foglalták.

Szakmai leírása az 1968-as évi „Budapest Hévizei” című kiadványban található, melyet a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet adott ki, több társszerző írásai közül dr. Kessler Hubert és dr. Böcker Tivadar, a továbbiakban (dr. Kessler H. VITUKI): „A hegyszerkezeti mozgások által kialakított Gellérthegy déli részén a triász kori dolomit és a rátelepült eocén breccsa hasadékaiból természetes hévforrások törnek fel. Ez a forráscsoport régen Sárosfürdő néven volt közismert, jelenleg Gellértfürdő I.-forráscsoportnak nevezzük”. A forráscsoport addig volt látványos a nagy nyilvánosság számára, ameddig nem foglalták, be nem fedték. Ma a Szent Gellért-tér alatt van, megközelítése csak a Gellért Gyógyfürdőből lehetséges.

1.1.1. Sárosfürdő-forrásbarlang: A barlangot a Gellért Gyógyfürdő alagsorából nyíló kb. harminc lépcsőből álló, lefelé vezető szűk, boltozatos folyosón át lehet megközelíteni, amely a Szent Gellért tér alatt található forrásfoglalás medencéjébe vezet. A barlang a forráscsoport medence legbelső helyiségének a legvégén nyílik, a hegy felé irányul, majd mélyen lefelé vezet. Első leírása és felmérése Kardos A-L. 2001. évi jelentésben.

1.2. Rudas Gyógyfürdő forráscsoport: Első leírás: (Hunfalvy János és ifj. Palugyai Imre) szerint a Rudas Gyógyfürdő a török hódoltság előtt a kalocsai érsek tulajdona volt. Tudományos megfogalmazás (dr. Kessler H. VITUKI, 1968.): „A Gellérthegy Duna felőli markáns lezökkenése és mélybesüllyedése mentén az erősen összetöredezett triász kori dolomit hasadékaiból számos ponton, viszonylag kis területen belül törnek fel emberemlékezet óta a Rudas-fürdő hévforrásai. Ez a hasadék, ill. törésrendszer rendkívül változatos, jóllehet néhány uralkodó irány kimutatható. A feltörő hévizek egy része a Duna kavicsrétegébe szökik el, más részük pedig a Duna meder fenekét alkotó dolomitsziklából közvetlenül a folyóba ömlik. A Rudas-fürdő forrásainak egy része - Árpád I., Kinizsi-, Török és Udvari-forrás - már régóta ismert. A fürdő építése, az utépítések, ill. az Erzsébet-híd építkezése alkalmával több, egymással többé-kevésbé összefüggő forrást tártak fel, mint az Árpád II. Diana Hygieia, - (Mátyás) Beatrix-, Gülbaba-, Kara Musztafa (Török)-, Rákóczi-, Kossuth, Híd-fürdő -, Attila I.- és Hungária I.- források. A források egy részét kőagyag csővezetéken át közös gyűjtőrendszerbe kapcsolták”. A leírásban a térképeken, csak forrásokat említenek, az alábbiakban a forrásbarlangokat soroljuk fel.

1.2.1. Mátyás-forrásbarlang: A Rudas Gyógyfürdő mögött, kb. 20 m-re, közvetlen az aszfaltos főút és a kb. egy méter széles járda mellett, kis vaskorlát és vasajtón túl, kis lépcsősor vezet a szálkő bejárathoz épített zárt vas bejárati ajtóig. Részletes dokumentálása folyamatban van. Érdekessége, hogy közös vízgyűjtő medencéje van a Beatrix-forrással, amíg a Mátyás-forrásbarlang vize meleg, addig a Beatrix-forrás vize

hideg, a bevezető csobogó végére egy kb. 20 cm átmérőjű, szív alakú cseppkő nőtt, amit a Gellért-hegy szívének nevezünk el.

- 1.2.2. **Gül Baba-forrásbarlang:** A Mátyás-forrásbarlangtól kb. 30 m-re a Vár felé A bejárata egy impozáns nagyon szép kovácsoltvas ajtó. Részletes dokumentálása folyamatban van. A forrásbarlang alsó vizes részét csak a felszín alatti mesterséges kőagyag csőben lehet megközelíteni.
- 1.2.3. **Török-forrásbarlang:** A saját bejárata befalazva, megközelíthető a Gül Baba szép kovácsoltvas bejárata felől, jobbra egy tömör ajtón keresztül. Részletes dokumentálása folyamatban van.
- 1.3. **Rác Gyógyfürdő forráscsoport:** „A budai fürdőkről Zsigmond idejéből, 1438-ból maradt fenn az első bővebb tudósítás. Ebben a tudósításban szerepelnek először azok a fürdők, amelyek a mai Rudas Gyógyfürdő és Rác Gyógyfürdő helyén lehettek. Mátyás király is idejárt fürödni. Szakmai leírás (dr. Kessler H. VITUKI): „A Rác-fürdő 2 forrása /Nagy- és Kis- vagy Mátyás-forrás/ már emberemlékezet óta ismert.”
- 1.3.1. **Nagy-forrásbarlang:** A Rác Gyógyfürdő gépházában található, gyakorlatilag viszont a gépház épült a forrásbarlangra, 2002-ben még innen vették a vizet. Barlangtani megfogalmazása: szerintünk a barlang kategóriába tartozik, hisz a megfogalmazásban nem kikötés az, hogy teteje is kell, hogy legyen a barlangnak, ilyenek a zombolyok is. A Nagy-forrás kb. 12 m hosszú, 4 m mély és 1 m széles szálkőben álló hasadék, és ki tudja mi van a végponton túl?
- 1.3.2. **Mátyás-átmenő-forrásbarlang (Kis, vagy Mátyás-forrás):** első leírás (Linczbauer, 1837). Dr. Kessler Hubert a fenti munkájában a Kis-forrást már Mátyás-forrásnak is nevezi, ami valójában barlang, még térképet is közöl róla, mint Kis-forrás. 1975-ben, a táró létesítésekor egy nagy méretű térkép készült róla, ami a Fürdőigazgatóságon található. Írott dokumentumokat még nem találtunk, de megbízható forrásokból arra következtettünk, hogy a táró nyomvonalát a barlang végpontja felé vitték és egy aknát mélyítették rá, ezt meg is találtuk. Bejárása, leírása folyamatban van.

2. **Felszín alatti, mesterséges üregrendszerekből megközelíthető barlangok**

A régmúlt idők tereprendezésének és vizkutató tevékenységének köszönhetően egyes barlangokat csak mesterséges üregrendszeren keresztül lehet megközelíteni. A régmúlt időkben a hegy előtt lakóházak álltak, amelyek tetejét a korabeli leírások szerint mindig beszakították a sziklafalról leszakadó kövek, így a későbbiekben lebontották azokat, és sajnos nem szállították el a törmelékét, hanem szétterítették a területen mintegy másfél méterrel megemelve az eredeti terepszintet. Az itt található természetes bejáratú forrásbarlangokat így fosztották meg az eredeti látványuktól. Csak bizakodni tudunk abban, hogy egyszer visszaállítják az eredeti állapotot, addig azonban maradnak a mesterséges alagutak.

- 2.1. **Rudas Gyógyfürdő vízgyűjtő alagútból nyíló barlang:** A vízgyűjtő, kőagyag cső alagutat a Rudas Gyógyfürdő mögötti források vizeinek az összegyűjtésére építették, a sziklafallal párhuzamosan, a főút alatt található. Az alagút bejárata a Rudas-fürdő alagsorában található, mérete kb. 1,5 m magas, ovális szelvényű, barlangkutatók számára kényelmesen járható. Eddig egy barlang megközelítését ismerjük az alagútból.
- 2.1.1. **Gül Baba alsó forrásbarlang:** Megközelítése az alagúton keresztül. Az út során több szintkülönbség található, ahol nagyon szép melegvizes cseppkőfolyások alakultak ki. A barlang tiszta melegvízű. Felmérése, vizsgálata folyamatban van.
- 2.2. **A Gellért-hegyi nagy tároból nyíló barlangok:** A nagy táró a hetvenes évek közepére készült el, dr. Kessler Hubert tervei alapján. Fő cél a szökevény források megfogása volt. A tárot a Rác Gyógyfürdő és a Gellért Gyógyfürdő között építették ki.

A táróban számos fúrást végeztek, melyek közül 4, napjainkban is 3 fürdőt lát el melegvízzel. Az ősforrások vizeit, azaz a kinti forrásbarlangok vizeit már nem használják.

- 2.2.1. **Aragonit-barlang:** Az Aragonit-barlangot 1965-ben dr. Kessler Hubert tárta fel, vízkutató fúrás közben, ami fúróluk mellet egy kb. 6 m mély aknát létesítettek. A barlangban csodaszép aragonit képződményeket találtak. Később közvetlen a Szent Gellért térről építettek hozzá egy kb. 38 m hosszú és kb. 1,5 m magas kis tárót. Ma csak a nagy táróból lehet megközelíteni, az előbbi kettőt lezárták.
- 2.2.2. **Kis barlangok:** A táróban több kisebb üreget is találtunk, főleg a Gellért Gyógyfürdő lepelbreccsás részén. Felmérésük folyamatban van.
- 2.2.3. **Kessler Hubert forrás és hasadékbarrang:** A táró építése során a hegy derékzónájában találtak egy hasadékot, amit átbontottak, oldal irányba továbbkövettek, majd mélyítették rá egy kb. 3 m mély és 4 m széles aknát, ahol vizet találtak. A hasadék minden irányba követhető, néhol a barlang fogalmának is megfelel. Leírást eddig nem találtunk róla, ezért dr. Kessler Hubertől neveztük el. Felmérésük folyamatban van.
- 2.2.4. **Mátyás-átmenő-forrásbarlang (Kis, vagy Mátyás-forrás):** A táró nyomvonalát úgy építették ki, hogy az érintse a Rác Gyógyfürdő mögötti Mátyás-forrásbarlang végpontját, amire egy 7 m mély, 4 m széles aknát mélyítették. Felmérésük folyamatban van.

3. Hegylábi barlanglakások

A sziklafal alatt található. A kisebbeket befalazták, a nagyobbakat a Fővárosi Közterület Fenntartó Rt. használja. Genetikailag többnyire mesterségesen mélyítették ki, de a kezdeti szakasznál természetes jelek mutatkoznak: a porózus, viszonylag könnyen bontható kőzetű üregeket tágíthatták tovább, mivel a kezdetekben, említettük ez a hegy nyújtott lakhelyet az itt élni akaró ember számára. Jelenleg 3 hajdani barlanglakás előtt laknak idősebb hajléktalanok. A felmérésük folyamatban van.

- 3.1. **Aragonit-barlang:** Bejárati táró, létesítve 1965 körül.
- 3.2. **Hegymászó-barlanglak:** felmérése folyamatban van, (sziklavizsgáló raktár).
- 3.3. **Barlangkutató-barlanglak:** felmérése folyamatban van, (a FKF Rt. irodája).
- 3.4. **Petőfi Sándor-barlanglak:** felmérése folyamatban van, (a FKF Rt. raktára).
- 3.5. **Arany János-barlanglak:** felmérése folyamatban van, (raktár, hajléktalan tanya).
- 3.6. **Hétvezér-barlanglak:** 1912-ben fotózva, felmérése folyamatban van, (raktár).
- 3.7. **József Attila-barlanglak:** felmérése folyamatban van, (a FKF Rt. ebédlője).
- 3.8. **Névtelen-barlanglak:** Új barlang, saját nyilvántartásban, befalazva.
- 3.9. **Névtelen-barlanglak:** felmérése folyamatban van, (jelenleg kertészeti raktár).
- 3.10. **Pogány Koppány-barlanglak:** felmérése folyamatban van.

4. A Sziklafal természetes bejáráttal rendelkező barlangjai

A függőleges sziklafalon található barlangokat soroljuk ide. Ezeket többnyire kötéltechnikával lehet megközelíteni, főleg a Rudas Gyógyfürdő felőlieket. Ez azzal magyarázható, hogy itt szálban álló dolomit kőzet van, míg a Gellért Gyógyfürdő felőli töredezett, többször áthalmazott, összecementálódott és lekopott lepelbreccsából áll. Jellemzőjük: általában aktív források felett található, a Rudasnál közvetlen a fenti tényezők miatt, míg a Gellért részénél lépcsőzetes, ide tartozik a kolostor alatti barlang is és sziklatemplom is. Felmérésük folyamatban van.

- 4.1. **Magyarok Nagyasszonya Sziklakápolna-alsóbg.:** 1890. Befalazták.

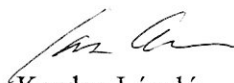
- 4.2. Magyarok Nagyasszonya Sziklakápolna:** Régebbi neveik szerint Szent Iván-barlang, Szent Gellérthegyi Sziklakápolna, Gellért-hegyi-barlang. Állítólag egy görög származású remete lakott itt, aki a barlang előtt fakadó melegvízben gyógyított. Később szegény emberek lakták, majd a Ferences rendi szerzetesek templomnak használták. 1913-ban Kadič O. mérte fel. 1926-ban pedig Pálosok Sziklatemplomaként működtették. Ezt követően a VITUKI Karsztvíz Osztályának Észlelőállomása lett, melyet dr. Kessler Hubert vezetett. Kutatófurás segítségével felfedezésre került az alatta lévő Aragonit-barlang.
- 4.3. Magyarok Nagyasszonya Sziklakápolna feletti-barlang:** 1991. Horvát J. mérte fel.
- 4.4. Boldog Özséb-barlang:** Első leírása és felmérése Kardos A-L 2002. évi jelentésben.
- 4.5. Korona-barlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van, (hajléktalan lak).
- 4.6. Cholnoky Jenő-barlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van.
- 4.7. Anonymus-barlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van.
- 4.8. Csicsi-barlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van.
- 4.9. Hétvezér-felsőbarlang bejárat:** Új barlang, felmérése folyamatban van, bemérve.
- 4.10. Árpád-felsőbarlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van, bemérve.
- 4.11. Mátyás-felsőbarlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van.
- 4.12. Gül Baba-felsőbarlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van.

5. Csúcs alatti barlangok

Értelemszerűen a Gellért-hegy csúcsától, a Citadellától a függőlegesen letörő sziklafal tetejéig található barlangokat soroljuk ide. Eddigi bejárásaink alkalmával 6-ot találtunk. Jellemzőjük: a sziklafal feletti sétányról lehet megközelíteni. A barlangokhoz közelebb érve egyre több a szemét, egyre bűdösebb van, mivel a hegyre még felmászni tudó, fiatalabb hajléktalanok laknak itt. A barlangok felmérése folyamatban van.

- 5.1. Atya-barlang:** 1858-ban Szabó József számol be arról, hogy a Citadella építése során, kőfejtés közben találtak két barlangot, amit elbontottak, jégkori leleteket találtak benne. Az ez évi újabb kutatások a Citadella kazamata rendszerébe is elvezettek bennünket, ahol szintén találtunk egy barlang indikációt. Az egyeztetés, felmérés folyamatban van.
- 5.2. Anya-barlang:** Az előbbieken leírtak szerint 1858-ban elbontották, jégkori leleteket találtak benne.
- 5.3. Fiú-barlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van. 1. sz. melléklet
- 5.4. Szentlélek-barlang:** Új barlang, térképezve (egy Bibliát találtunk benne). 1. sz. mell.
- 5.5. Magura-barlang:** Új barlang, térképezve, (hajléktalanok lakják). 1. sz. mell.
- 5.6. Nimrud-barlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van, (vadász les jellegű).
- 5.7. Hunor-barlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van, (hajléktalanok lakják).
- 5.8. Magor-barlang:** Új barlang, felmérése folyamatban van, (hajléktalanok lakják).

Lezárva:
Budapest, 2005. 02. 15.

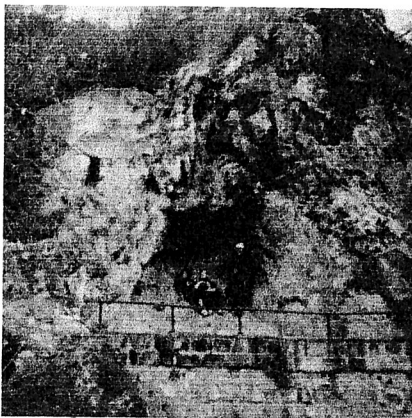

Kardos László
kutatásvezető

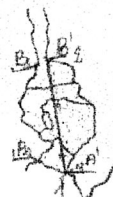
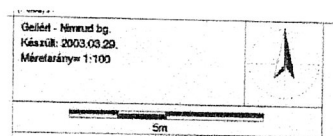
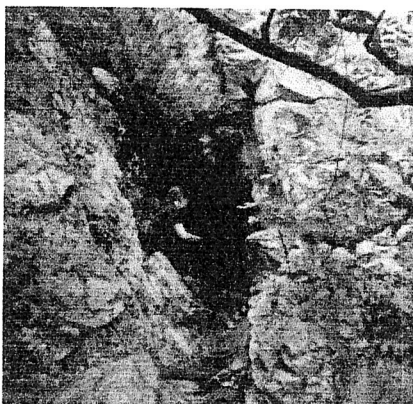
1. számú melléklet

Az eddig ismeretlen barlangok közül néhány bemutatása

5.3. Fiú-barlang

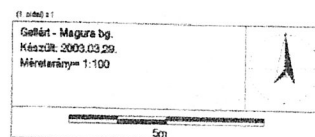
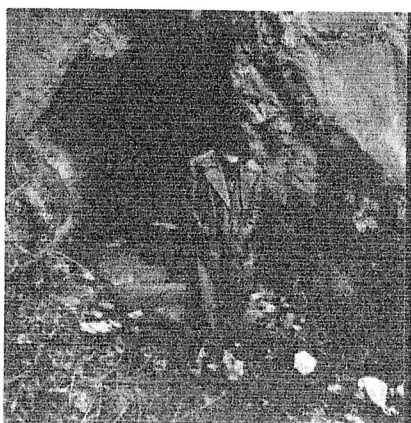
5.4. Szentlélek-barlang

alaprajz

bejárati szelvény

5.5. Magura-barlang

alaprajz

bejárati szelvény

PANNONIA MAGYAR KARSZTI- ÉS BARLANGKUTATÓK ELSŐ
FÖLDENI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI NEMZETKÖZI ALAPÍTVÁNYA

PANNONIA FOUNDATION, THE HUNGARIAN-CAVERS' AND
SPELEOLOGISTS' FIRST INTERNATIONAL FOUNDATION
FOR GEOLOGY AND NATURE PROTECTION

FONDATION PANNONIA LA PREMIERE FONDATION
INTERNATIONALE POUR LA GÉOLOGIE ET PROTECTION
DE NATURE ÉTABLIE PAR LES SPÉLÉOLOGUES HONGROIS

II - 1172 Budapest, Jászladány u. 55.

ERKEZETELI PARK IGAZGATÓSÁG
Budapest

Kutatás időpontja	2005 FEBR 21.	Mellékletek:
Kutatókönyv sorszáma:	alszáma: 1134/2005	
Előirat száma:	1713/2004	Ugyintéző: Juhász M.

Duna-Ipoly Nemzeti Parki Igazgatósága

Budapest, 114. Pf.: 86.
1525

Üi.sz.: 2227/6/2001.
5305/2/2002.
5306/2/2002.
5308/2/2002.

Üi.: Juhász Márton

Tárgy: A Gellért-hegyi barlangok kutatása.

Tisztelt Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága!

Mellékelten küldjük meg a fenti ügyszámú záró jelentéseinket a Gellért-hegyi barlangok kutatásáról, 2 példányban.

Ez úton tisztelettel kérjük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságát, hogy a barlangok további kutatására az engedélyt megadni szíveskedjenek, a záró jelentésekben leírt összevont kutatási engedély alapján. Elsődleges cél a Gellért-hegy Duna felőli oldal összes barlangjának felderítése, dokumentálása a KvVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztálya által összeállított barlangnyilvántartó lap szerint.

A továbbiakban nem a Pannonia Alapítvány nevében szeretnénk kutatni, hanem Kardos László kutatásvezető nevében (kutatásvezetői ig. száma: 211).

Ez úton tisztelettel kérjük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának további támogatását;

Őszinte tisztelettel:

Kardos László
kutatásvezető

Melléklet: 8 db

Budapest, 2005. 02. 15.

2004. ÉVI ZÁRÓ JELENTÉS

ELŐZMÉNY

A Gellért-hegy barlangjainak kutatását 2227/6/2001. számú kutatási engedélyünkkel kezdtük el. A kutatások során mindig felmerült egy újabb kutatási lehetőség, így jött az ötlet, hogy terjesszük ki a klimatológiai vizsgálatokat a már ismert Sziklakápolna és Kolostor alatti barlangokra is. A hidrológiai vizsgálatoknál pedig a táróban találtunk egy hasadék rendszert, aminek a Kessler Hubert-forrás nevet adtuk. Így kértünk a fenti barlangokra kutatási engedélyt, amit **5305/2/2002.** számmal meg is kaptuk, amely a **Gellért-hegyi-barlang (Sziklakápolna és Kolostor alatti-barlang) és névtelen forrásüreg (a kérelemben: Kessler Hubert-forrás) geológiai, morfológiai, klimatológiai és hidrológiai kutatására valamint dokumentálására** vonatkozott.

2002. évi kutatási tevékenység: Klimatológiai vizsgálatokat Gellért-hegyi-barlangban (Sziklakápolna és Kolostor alatti-barlangban) végeztünk, kiértékelésük folyamatban van. Az éves jelentésben az eredményeket közöltük. Hidrológiai vizsgálatot a Kessler Hubert forrásnál végeztünk, amelyről a 2227/6/2001. számú kutatási engedélyt kaptuk. Erről a 2002. évi kutatási jelentés „Gellért-hegy forrásai” mellékletben számolunk be.

2003.évi kutatási tevékenység: Klimatológiai vizsgálatokat a Gellért-hegyi-barlangban (Sziklakápolna és Kolostor alatti-barlangban) végeztünk, kiértékelésük folyamatban van. Hidrológiai vizsgálatot a Kessler Hubert forrásnál is végeztünk, amelyről a 2227/6/2001. számú kutatási engedély alapján a 2003. évi kutatási jelentés „Gellért-hegy forrásai” mellékletben számolunk be.

2004. évi kutatási tevékenység: Klimatológiai vizsgálatokat a Gellért-hegyi-barlangban (Sziklakápolna és Kolostor alatti-barlangban) sajnos ebben az évben nem végeztünk, bár közet radon mérést terveztünk. Hidrológiai vizsgálatot a Kessler Hubert forrásnál is végeztünk, kiértékelésük még folyamatban van. Két alkalommal végeztünk a források között radon tartalom összehasonlító vizsgálatot, amelyben Horváth Ákos az ELTE fizika tanszék témavezetője segített. Az eredményekről szintén a 2227/6/2001. számú kutatási engedély alapján a 2004. évi kutatási jelentésben számolunk be.

ÖSSZEFOGLALÁS

A kutatásokat szeretnénk tovább folytatni egy összevont kutatási engedélyben, amelyről a **5308/2/2002.** számú kutatási engedélyünk 2004 évi záró jelentésében számolunk be. Elsődleges cél a Gellért-hegy Duna felőli oldal összes barlangjának felderítése, dokumentálása a KvVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztálya által összeállított barlangnyilvántartó lap szerint. Végül ez úton köszönjük meg mindenkinek a munkánkhoz nyújtott segítséget.

Budapest, 2005. 02. 15.

Kardos László
kutatásvezető

PANNONIA MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓK ELSŐ
FÖLDTANI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI NEMZETKÖZI ALAPÍTVÁNYA

PANNONIA FOUNDATION, THE HUNGARIAN CAVERS' AND
SPELEOLOGISTS' FIRST INTERNATIONAL FOUNDATION
FOR GEOLOGY AND NATURE PROTECTION

FONDATION PANNONIA LA PREMIERE FONDATION
INTERNATIONALE POUR LA GÉOLOGIE ET PROTECTION
DE NATURE ÉTABLIE PAR LES SPÉLÉOLOGUES HONGROIS

II - 1172 Budapest, Jászladány u. 55.

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK Igazgatósága	
ERKEZET Budapest	
Iktatási időpontja	Műveletletak
Iktatókódszám	9005 FEBR 2 1
Iktatókódszám sorszáma	965/2/2005
alszáma:	
Előirat száma:	Jgyintező

Duna-Ipoly Nemzeti Parki Igazgatósága

Budapest, 114. Pf.: 86.
1525

Üi.sz.: 2227/6/2001.
5305/2/2002.
5306/2/2002.
5308/2/2002.

Üi.: Juhász Márton

Tárgy: A Gellért-hegyi barlangok kutatása.

Tisztelt Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága!

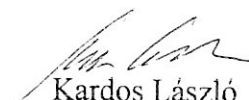
Mellékelten küldjük meg a fenti ügyszámú záró jelentéseinket a Gellért-hegyi barlangok kutatásáról, 2 példányban.

Ez úton tisztelettel kérjük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságát, hogy a barlangok további kutatására az engedélyt megadni szíveskedjenek, a záró jelentésekben leírt összevont kutatási engedély alapján. Elsődleges cél a Gellért-hegy Duna felőli oldal összes barlangjának felderítése, dokumentálása a KvVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztálya által összeállított barlangnyilvántartó lap szerint.

A továbbiakban nem a Pannonia Alapítvány nevében szeretnénk kutatni, hanem Kardos László kutatásvezető nevében (kutatásvezetői ig. száma: 211).

Ez úton tisztelettel kérjük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának további támogatását;

Öszinte tisztelettel:

Kardos László
kutatásvezető

Melléklet: 8 db

Budapest, 2005. 02. 15.

2004. ÉVI ZÁRÓ JELENTÉS

ELŐZMÉNY

A Gellért-hegy barlangjainak kutatását a 2227/6/2001. számú kutatási engedélyünkkel kezdtük el így juthattunk be a forrásokhoz, ahol a Gellért Fürdő I. források csoportban meg is találtuk a feltételezésünk szerinti üregsorozat utolsó láncszemét, amit a hely régi nevééről Sárosfürdő-forrásbarlangnak neveztünk el. A barlang meglepetéseket is tartogatott, ami általunk is megismert szakasz, (ezt a forrásfoglalók is ismerhették, hiszen ők építették ki) azon túl és alatta tovább folytatódott a már forrásbarlangnak minősülő barlang. Feltáráshoz újabb engedélyre volt szükség, így kértük és kaptuk meg az **5306/2/2002.** számú kutatási engedélyt, amely a „**Sárosfürdő-forrásbarlang és Mátyás-forrásbarlang feltáró**, geológiai, morfológiai, klimatológiai, és hidrológiai kutatására, valamint dokumentálására vonatkozott. A Mátyás-forrásbarlangra (ami a Rácz Fürdő mögött található) azért kértünk engedélyt, mert tudomásunk szerint ezt az egy barlangot nevezték barlangnak. Erről térkép is készült, ezért úgy gondoltuk, hogy erre a barlangra is kérünk kutatási engedélyt. A térképek nem jelölték a vizet szolgáltató végpontot, így nincs kizárva a továbbjutási lehetőség.

2002. évi kutatási tevékenység: A Sárosfürdő-forrásbarlangot a 2227/6/2001. számú kutatási engedély alapján kutattuk, melyről a 2001. évi kutatási jelentés „Gellért-hegy forrásai” mellékletben számolunk be. A 2002-ben tervezett feltáró kutatás a hidrológiai megfigyelés szinten maradt, vízszintmérés. A több éves mérési adatokból azt az időszakot keressük, amikor a legalacsonyabb vízállásra számíthatunk, a komoly és biztonságos forrásleszivással egybekötött bűvármerülési akció elvégzése miatt. Ennek tervezése, szervezése folyamatban van. Itt a Rácz Fürdő átépítési munkálatai jelentenek bejutási nehézséget.

2003. évi kutatási tevékenység: A tervezett feltáró kutatás ebben az évben is elmaradt. Hidrológiai megfigyeléseket viszont végeztünk, vízszintmérést. Várjuk azt az időpontot, amikor a legalacsonyabb vízállásra számíthatunk, hogy a tervezett, biztonságos forrásleszivással egybekötött bűvármerülési akciót elvégezhessük. A tervezés, szervezés továbbra is folyamatban van.

2004. évi kutatási tevékenység: A kutató évek során több magyar bűvárnak megmutattuk a barlang végpontját, amit egységesen mindenki melegnek talált, (39 °C), de nem reménytelennek! A fiatalabb bűvárokat általában vissza kellett fogni a végponti szűkülettől, féltünk egy esetleges balesettől. A bűvár kutató feltárást csak egy jól átgondolt, megszervezett akció keretén belül látjuk biztonságosnak. Mindezt állami támogatással lehetne megoldani, tekintettel a történelmi helyszínre és a metró építésére. Mi magán erőből egy a végponti szűkületen átdugható reflektoros kamerán dolgoztunk, mire elkészültünk és kipróbálhattuk

volna, lejárt az engedélyünk. Így még azt a kicsit sem láthattuk meg, ami talán nem is olyan kicsi!?

ÖSSZEFOGLALÁS

A kutatásokat szeretnénk továbbra is folytatni egy összevont kutatási engedély alapján, amelyről az **5308/2/2002.** számú kutatási engedélyünk 2004 évi záró jelentésében számolunk be. Elsődleges cél a Gellért-hegy Duna felőli oldal összes barlangjának felderítése, dokumentálása a KvVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztálya által összeállított barlangnyilvántartó lap szerint. Végül ez úton köszönjük meg mindenkinek a munkánkhoz nyújtott segítséget.

Budapest, 2005. 02. 15.

Kardos László
kutatásvezető

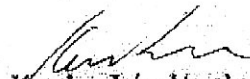

Jelentés a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége tagszervezeteinek tagjai által a Baglyas-1.-víznyelőbarlangban elért feltáró eredményről

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége tagszervezetei október utolsó hétvégéjén ismét eredményt értek el a Kab-hegyi Baglyas-1.-víznyelőbarlangban.

A végponti omladékon átbontva egy 10X5 méter alapterületű terembe jutottunk, melynek főtéjét a barlang képét kezdetektől fogva meghatározó kb. 30-40 fokban dőlő rétegződés lapja alkotja. A főtéből leszakadt fél-egyméteres vastagságú réteglapok között kb. 10 méter mélységbe lehet lemászni. A teremből több irányban oldásos járatok indulnak, melyek üledékben végződnek. Az omlásoktól zavartalan helyeken a falakon cseppkövesedés figyelhető meg.

Ezen a hétvégén mintegy 100 méter hosszúságban tárultak fel járatok. A barlang jelenlegi hosszúsága 140 méter, mélysége elérte a 30 métert. A feltárást nagy erővel folytatjuk.

Kardos László, elnök
Pannónia Alapítvány

Schäfer István Zsolt, elnök
Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége

Kocsis Ákos
kutatásvezető

Veszprém, 2004. november 1.

Földlevegő- és Földrajzi Múzeum
295/04-3. 235 4/04

004

2004. NOV. 11. 9

PANNONIA HUNGAR CAVERYS- ÉS BARLANGKUTATÓK ELŐ
TÖLTANI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI NEMZETKÖZI ALAPÍTVÁNYA

PANNONIA FOUNDATION, THE HUNGARIAN CAVERS' AND
SPELEOLOGISTS' FIRST INTERNATIONAL FOUNDATION
FOR GEOLOGY AND NATURE PROTECTION

FONDATION PANNONIA LA PREMIERE FONDATION
INTERNATIONALE POUR LA GÉOLOGIE ET PROTECTION
DE NATURE ÉTABLIE PAR LES SPÉLÉOLOGUES HONGROIS

1172. Budapest, Jászladány u. 55
Telefon: 06 1 257 80 60
06 70 220 55 27

Balatonfelvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
Veszprém
Vár u. 31.
8200

2004-11-02
10 989 / 2004
Kardos László

Tisztelt Nemzeti Park Igazgatósága!

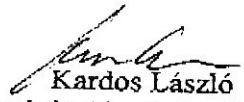
Ez úton jelentjük be ismét, hogy a részünkre kibocsátott 2033/2001 kutatási engedély alapján a Baglyas I víznyelőbarlangban újra tovább jutottunk.

A feltáró kutatás a Művészetek Völgye utáni időszakban is folytatódott a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetségének tagszervezeteinek segítségével, (2004.08.02-2004.10.30.) és a barlangot, mintegy húsz méter hosszban tovább feltártuk, a továbbjutást újabb vízmoszt reménykeltő szűkületnél hagytuk abba. Mellékelten megküldöm az ezen feltárásról szóló rövid beszámolót.

A feltáró kutatás ez időben is tovább folytatjuk, amely eredményeiről szintén az ez év végi jelentésünkben fogunk részletesen beszámolni.

Öszinte tisztelettel:

Budapest, 2004. 10. 30.

Kardos László
Pannónia Alapítvány Elnöke

**Jelentés a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége
tagszervezeteinek tagjai által a Baglyas-1.-víznyelőbarlangban
végzett feltáró munkák eredményéről**

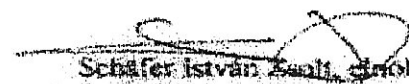
2004. Október 20-án a késő esti órákban a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége tagszervezeteinek hosszú és kitartó munkája után végre megnyílt az út a Baglyas-1-es víznyelő végpontján. A mintegy 12 méter mélységben a nagytömbös omladékban - követve az utolsó vízfolyás nyomait és a Kab-hegyi viszonylatban igen erős huzatot - az utolsó patronokat is felhasználva értük el a szájkő járatot. Az összeékelődött kövek között kibontott szűkületen átbújva egy kisebb üregbe jutottunk, melyben 3-an fértünk el. Ebből az üregből északi irányban egy kb. 6 méter hosszú 3 méter széles terem nyílik.

A felfedezett terem szájkőben felharapódzott, a mennyezetről fél-egy méter vastagságú réteglapok szakadoztak le, melyek a terem alján hevernek. A több tonnás kőtömbök között átbujkálva több irányból közelíthetjük meg a végpontot, ahol szépen oldott szájkőfalak mellett a nagy tömbök között métereket le lehet látni.

22-én este a végponti omladékban tovább bontott a csapat, néhány méterrel lejjebb oldott aláhajló mennyezettel folytatódott a terem, melynek végén indul a szájkő folyosó. A végponton több métert előre lehet látni, a továbbjutást azonban a járatfalpon felhalmozódott kavicsos finomzemesítés kőzetes akadályozza meg, azonban néhány méter után beljebb már tágabb járat látszik. Itt a huzat továbbra is élénk. A végponton a bontást a bontási hely előtt lévő veszélyes és kaotikus helyzetű omladék stabilizálásának kell megelőznie.

A járatok északi irányba tartanak, a barlang jelenlegi hossza meghaladta a 40 métert, mélysége közelíti a 20 métert.

Kardos László, elnök
Pannónia Alapítvány

Schäfer István, elnök
Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége

Kocsis Ákos
kutatásvezető

